

De heer W.J. Mandos
Tongelreep 39
5504 MS VELDHOVEN

datum : 6 februari 2024 ons kenmerk : 24UIT00277
bijlage : - IBAN : NL08BNGH 0285 0087 14
onderwerp : artikel 42-vraag over uitbreidingsplannen ASML

Geachte meneer Mandos, beste Wessel,

U heeft op 22 januari 2024 namens de fractie van Groen Links/PvdA vragen gesteld over uitbreidingsplannen van ASML. In deze brief geven we antwoord op de door u gestelde vragen.

- 1. Hoe verhouden de ontwikkelingen rondom de groei van ASML zich volgens het college tot de grote maatschappelijke opgaven die er zijn, specifiek op het gebied van de woningmarkt en het op peil houden van het voorzieningenniveau?*

Zowel de groei van ASML als de groei van de hele regio is van grote betekenis voor de leefbaarheid in Veldhoven en de regio. De economische groei en welvaart zijn onlosmakelijk verbonden met het welzijn van onze inwoners en de groei van fysieke en sociale voorzieningen. De actuele landelijke maatschappelijke ontwikkelingen, zoals schaarste aan passende woningen, energie- en klimaatopgaven en de transitie naar duurzame mobiliteit, worden in onze regio nog eens extra versterkt door de sterke economische groei. Dat legt een aanvullende druk op de woningmarkt, op onze voorzieningen en ook op de bereikbaarheid. Daar is het college zich terdege van bewust.

Naast een lokale is dit ook een regionale en nationale opgave. Daarom werken we op deze thema's intensief samen met de Metropoolregio Eindhoven, het Stedelijk Gebied Eindhoven en Brainport Eindhoven. Op nationaal niveau denkt het Rijk mee in de Strategische Agenda Brainport. Ook daar is de relatie tussen economische groei en grote maatschappelijke opgaven prominent aanwezig, zoals onlangs in de tweede kamer nog door minister Adriaansen is bevestigd.

De druk op de regio vraagt een grote flexibiliteit en geduld van onze inwoners en ondernemers. Het college beseft tevens dat de groei ook veel kansen met zich meebrengt voor het omgaan met grote maatschappelijke opgaven. Het college wil deze kansen graag verzilveren in nauw overleg met inwoners en ondernemers.

- 2. Aansluitend op vraag 1. Hoe kijkt het college tegen de recente ontwikkelingen rondom de groei van ASML aan en ziet zij deze als zorgelijk?*

De recente ontwikkelingen rondom de groei van ASML passen in het toekomstbeeld dat de afgelopen jaren is geschetst door ASML. De gemeente heeft in eerdere beleidsstukken rekening gehouden met een toekomstige doorontwikkeling van de ASML-campus in westelijke richting. In de reguliere overleggen met de gemeente Veldhoven en met de regio komt het toekomstbeeld van ASML en de daarbij horende maakindustrie regelmatig aan de orde. Concrete afspraken hierover zijn gemaakt in het verstedelijkingsakkoord van het Stedelijk Gebied Eindhoven (2021). In dit akkoord zijn afspraken gemaakt over het versneld ontwikkelen van woningen, bedrijventerreinen, mobiliteitsoplossingen en voorzieningen. Aansluitend daarop heeft Veldhoven maatregelen genomen om de verplaatsingsmogelijkheden voor bedrijven te vergroten, bijvoorbeeld door extra bedrijfsruimte te ontwikkelen op Habraken. En heeft Veldhoven het traject woningbouwversnelling ingezet. Daarnaast blijven regionale maatregelen nodig om de druk op de regio in goede banen te leiden.

Over de recente aankopen van ASML maakt het college zich geen grote zorgen, maar ze vindt het wel jammer dat hiermee locaties in de vrijetijdseconomie verdwijnen. Het zijn weliswaar commerciële voorzieningen die niet in een woongebied liggen. En een gedeelte van de voorzieningen was al buiten gebruik. Op het gebied van speel- en sportvoorzieningen heeft Veldhoven nog steeds een ruim aanbod, maar leisurevoorzieningen blijven belangrijk voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat in Veldhoven. Het college denkt graag actief mee in het vinden van een vervangende locatie.

De woningen zijn op initiatief van de eigenaren aangeboden aan ASML en de eigenaren hebben ruim de tijd en budget bedongen om te voorzien in een andere woning. Het betekent wel dat er op termijn een paar woningen minder beschikbaar zullen zijn in Veldhoven. Het college vindt dit in de afweging van alle belangen acceptabel. Tegen de tijd dat de huidige bewoners verhuizen naar een nieuwe woning is de woningbouwversnelling al flink op gang en zijn er veel nieuwe woningen toegevoegd in Veldhoven.

Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke mogelijkheden ziet zij om dit in de toekomst te voorkomen?

Het college is niet overvallen door de recente ontwikkelingen en ziet deze dus niet als zorgelijk. Het zijn wel ontwikkelingen die gerichte aandacht behoeven, zeker in het bewaken van de balans tussen welvaart en welzijn. En die ontwikkelingen vragen om oplossingen die niet alleen op het bord van de gemeente kunnen liggen. Daarom wil het college voortgaan op de ingeslagen weg. Ze wil zich samen met het bedrijfsleven, inwoners, maatschappelijke partners, kennisinstellingen, de regiogemeenten, Provincie en het Rijk blijven inzetten op het verzilveren van kansen om de economische groei ook ten goede te laten komen aan leefbaarheid. Deze balans zal ook een belangrijke plek innemen in de toekomstvisie op Veldhoven, die in 2024 ter vaststelling aan uw raad zal worden aangeboden.

3. Hoe kijkt het college naar de huidige balans tussen welvaart en welzijn in Veldhoven, en hoe relateert zij dit specifiek aan de groei van ASML?

De balans tussen welvaart en welzijn staat in Nederland onder druk vanwege de hierboven genoemde grote maatschappelijke opgaven. In de Brainportregio staat deze balans nog verder onder druk door de grote economische groei, onder andere vanwege ASML. Onze regio en dus ook Veldhoven heeft echter het voordeel dat de economische groei tevens kansen biedt voor vele inwoners. Het bestaansrecht en de betaalbaarheid voor voorzieningen neemt toe doordat er voldoende gebruikers zijn. Het is de taak van de overheid om de ontwikkeling van voldoende voorzieningen te faciliteren en te zorgen dat de

voorzieningen toegankelijk zijn voor alle inwoners. Het college is zich er van bewust dat de snelle groei een beroep doet op de flexibiliteit en acceptatie van haar inwoners en ondernemers. En die acceptatie is vaak ook aanwezig. Dat komt bijvoorbeeld naar voren uit de interviews die zijn gehouden in het kader van de visie op Veldhoven. Maar ook bij het initiatief van eigenaren van de woningen aan de Heerseweg om deze aan te bieden aan ASML. Of van de ondernemers van de padelbanen op de Heiberg, die afzien van de hulp van ASML bij het zoeken naar een nieuwe locatie. Zij hebben aangegeven prima in staat te zijn om daar op termijn zelf een oplossing voor te vinden.

4. *Aansluitend op vraag 3. Indien het college deze balans onder druk ziet staan, welke mogelijkheden ziet zij om deze balans te herstellen en behoort hierbij ook het grenzen stellen aan verdere groei van onder andere ASML?*

Veldhoven, de regio, de provincie en het Rijk houden samen met het bedrijfsleven stevig de vinger aan de pols. Niet alles is maakbaar, ook de groei niet. Maar we kunnen samen wel de effecten van die groei in goede banen proberen te leiden. Door vooruit te denken, door te versnellen bij de bouw van woningen en voorzieningen, door te investeren in goed openbaar vervoer en fiets en wandel paden, door ruimte te blijven bieden voor lokaal MKB. En bijvoorbeeld door het bedrijfsleven mede verantwoordelijk te maken via het woningbouwfonds, het bereikbaarheidsfonds, via de sociale Brainportagenda Brainport voor Elkaar, het cultuurfonds en het talentenfonds.

Het verder substantieel omzetten van andere bestemmingen naar mogelijkheden voor uitbreiding van industrie is momenteel nog geen optie. Of dit op termijn nodig wordt, zal ook blijken uit de regionale programmeringsafspraken over werklocaties. En vervolgens uit het eigenaarschap van onze regiogemeenten om samen aan oplossingen te werken.

De focus voor Veldhoven ligt nu eerst op het verder verdichten op de bestaande terreinen. En we bekijken of we bestaande bedrijventerreinen efficiënter kunnen gebruiken door functies uit te plaatsen die beter elders een plek kunnen vinden. Het is daarbij de kunst om de economische welvaart in de regio niet te verstoren. Want ook die heeft een sterk positief effect op het welzijn van onze inwoners, van kenniswerkers tot praktisch opgeleiden. We hebben ons gelukkig vanuit een situatie met veel werkloosheid in de jaren 90 kunnen ontwikkelen tot de economisch sterke regio die we nu zijn.

5. *Op welke manier probeert het college een lange termijn visie te maken op de toekomstige economische activiteiten in Veldhoven, en hoe wordt hierin samengewerkt met ASML?*

Het college werkt aan de Visie op Veldhoven. Dit is een visie die wordt opgesteld met een grote betrokkenheid vanuit de samenleving. In de visie wordt op hoofdlijnen vooruit gekeken naar 2040. In de visie komen aspecten aan de orde, die vanuit de maatschappij van belang worden geacht voor de toekomst van Veldhoven. Daar speelt de positie van ASML uiteraard een rol. Ook medewerkers van ASML zijn meegenomen in het participatieproces, net als andere inwoners en ondernemers.

Daarnaast laat het college een gebiedsvisie voor De Run opstellen. In deze visie worden de ontwikkelingsmogelijkheden op De Run op een concreter schaalniveau in kaart gebracht. Dat gebeurt in samenspraak met ondernemers, waaronder ook ASML. Deze visie wordt in 2024 ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

We zullen u actief informeren als er nieuwe ontwikkelingen zijn op dit gebied.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Veldhoven,

Jeroen Sanders
secretaris

Marcel Delhez
burgemeester